

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 21 Sierpnia r. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Petersburg, dnia 9 sierpnia.

(z Ruskiego Inwalida)

Przez rozkaz dzienny z dnia 2 sierpnia, Dowódca 2giej brygady 1szej dywizyi ułańskiej Jenerał Major *Chłapuchin*, mianowany Dowódcą 1szej brygady teyże dywizyi, a na jego miejsce Dowódcą 2giej brygady, zostający przy Naczelniku dywizyynym teyże dywizyi Jenerał Major *Palicyn* iszy. Dowódca 2giej brygady 1szej dywizyi grenadyerów Jenerał Major *Pankratjew* iszy ma się uważać po armii.

CESARZ JEGO MOŚĆ, odwiedzając Nayłaskawiey, dnia 26 lipca, port kronsztadzki i stojącą w nim eskadrę, znalazłszy we wszystkiem porządek i czystość, oświadcza za to Monarsze Swe zadowolenie Głównemu Dowódcy pomienionego portu, wice-admirałowi *Mollerowi* i mu, idowódcą eskadrę Wice-admirałowi *Kronowi*; a dla niższych rang gwardyjskiego ekwipażu i innych, którzy byli wtedy na statkach żaglowych i wiosłowych, również i dla tych, którzy się znajdowali na okrętach *Retwizanie* i *Lipsku*, na fregacie *Kreyserze* i na szalupie *Ladodze*, Naymilościwiey przeznacza po rublu na każdego.

Rzeczywisty radca stanu, *Kowalew*, mianowany Cywilnym Gubernatorem kijowskim.

W Naywyższym Ukazie do Rzządzającego Senatu z dnia 2 t. m. wyrażono: „Potwierdziwszy rozporządzenia dla dalszych postępów Rękodzielni *Alaxandrowskiej*, zgodnie z wolą NAYUKOCHAN-SZEY MATKI NASZEY NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY JEYMOŚCI MARYI FEDEROWNY, Rozkazujemy: ucznióm, którzy wybędą przy robotach rzemieślniczych w tey rękodzielni, po dóysci zupełności lat, jeszcze lat sześć, dozwolnić mieć prawo wchodzenia do służby skarbowey, jeżeliby sobie życzyli, nie prosząc osobnego na to dozwolenia, prócz uwolnienia od towarzystwa, jeżeliby wtedy do jakiegokolwiek stanu byli oni zapisanymi.

Sankt-Petersburg, dnia 10 sierpnia.

(z Ruskiego Inwalida)

Przez rozkaz dzienny z dnia 3 sierpnia, li-czący się w armii Jenerał Major, *Ratkow*, mianowany Dowódcą Leibgwardyi Garnizonowego batalionu i brygadnym Naczelnikiem gwardyjskich kompanii inwalidów.

Przez tenże rozkaz dzienny, JEGO CESARSKA MOŚĆ oświadcza Swoje zadowolenie Brygadnemu Dowódcy oddzielnego korpusu osad wojskowych Jenerał Majorowi *Sakurynowi*, za piękny stan wojsk jemu powierzonych, znalezione w czasie ich przeglądu przez Głównego Naczelnika osad wojskowych, Jenerała artylleryi Hrabiego *Atrakczew*.

Przez Ukaz JEGO CESARSKIEY MOŚCI z dnia 24 lipca r. t. do Komitetu Naywyżey ustanowionego dnia 18 sierpnia 18:4 roku, Jenerałowie adjutantci, *Chłapuchin* i *Depreradowicz* i *Benkendorf*, mianowani do zasiadania w tymże Komitecie.

W Naywyższym Ukazie wydanym do Rzządzającego Senatu d. 25 z. m. wyrażono: „Przychylając się do podaney NAM od Kuratora Charkowskiego wydziału edukacyynego, Rady *Taynego*

Karniejewa, prosby. Naymilościwiey uwalniamy go, dla starości i słabości zdrowia, z pełnie od służby, obracając dlań, przez wzgląd na 55letnią służbę gorliwą i chwalebną, w pensyą stołowych pieniędzy z urzędu Kuratora, trzy tysiące sześćset rubli na rok, prócz pobieraney już przez niego pensyi po 6 t. rubli na rok. Na miejsce jego Kuratorem Charkowskiego wydziału edukacyynego rozkazujemy być prezydentowi Komitetu dla opatrzenia wojsk suknem, Rzeczywistemu Radcy Stanu *Karniejewemu*, któremu na dopełnienie stołowych pieniędzy, do urzędu Kuratora przeznaczonych, wypłacać po 2400 rubli corok, aby się złożył taki dochód, jaki on pobierał na miejscu prezydenta w pomienionym Komitecie.

Starszeniu sekretarzowi Kuratora Charkowskiego wydziału edukacyynego Rady Dworu *Podwysockiemu*, w nagrodę odznaczającej się służby i pracy podjętej w tym obowiązku, naymilościwiey mianowano wypłacać corocznie pensyi dożywotniey po 1500 rubli, prócz pobieraney płacy do obowiązków jego przywiązanej.

Sankt Petersburg, dnia 11 sierpnia.

(z Ruskiego Inwalida)

Radcy kolegielni dyrektor kassy zachowawczej oddziału pożyczkowego Rady Opiekuńczej sanktpetersburskiej Marek *Jakubowski*, Urzędnik do szczególnych poleceń w Kommissyi do ułożenia praw, Bazyli *Anastasewicz*, mianowani Radcami Stanu; Radca tytularny, Radca Izby Skarbowey Wileńskiej Bazyli *Końkowski*, mianowany Asse-sorem kolegielnym, wszyscy ze starszeństwem od czasu wysłużenia lat zakreślonych w rangach poprzedzających.

A U S T R Y A.

(z Gaz. Warsz.) Wiedeń, dnia 15 sierpnia.

Udajacy się do Weroni dyplomatyce zamówili już tam dla siebie mieszkania, a poseł Rossyski wysłał pewnego urzędnika, aby, najal mieszkanie dla N. Cesarza Jmci *Alexandra*, ministrów i dworu jego.

Od brzegów Dunaju d. 4 sierpnia. Zdaje się (pisze gazeta norymberska), iż Wschód i Zachód zatrudniają teraz zarówno gabinety europejskie. W tymże czasie, kiedy do Wiednia przybył z *Madrytu* goniec z ważnemi wiadomościami, nadeszła tam także przez *Bukareszt* poczta ze *Stambułu*. Między innemi były listy od internuncjusza austriackiego, które muszą być tym większej wagi, iż w kancelaryi nadworney, naygłębszą o niey zachowują tajemnice.

Tryest, dnia 26 lipca. W giełdzie tuteyszej ogłoszono rozkaz rady nadworney wojenney pod d. 20 z. m. do dowódcy oddziału floty austriackiej w *Lewancie*, aby wspólnie z dowódcami okrętów wojennych angielskich i francuzkich, zastanawiał wszelkie okręty kupieckie, pod jakąkolwiek bądź banderą, gdy powstańcy greccy, ustanowiwszy rząd nieuznany od żadnego mocarstwa, ogłosili wszystkie brzegi państwa ottomańskiego za będące w stanie zamknięcia, i kilka okrętów kupieckich austriackich zabrali. Połączone eskadry mają się także starać o oddanie okrętów, które powstańcy schwytali. (Okręty te, dodaje gazeta hamburska, już oddano przez uszanowanie dla Austrii.)

PRUSSY.

(z Gaz. Warsz.) Berlin, dnia 20 sierpnia. Niedawno przejeżdżał tedy goniec rossyjski wysłany z Petersburga do Londynu.

Z rozkazu Monarchy naszego wybierają teraz rekrutów dla uzupełnienia odwodu wojska; przysięgę atoli wykonują wchodząc do rzeczywistej służby. Rekruci tacy nazywają się pięcioletnimi rezerwistami wojskowymi, i ćwiczą się przy rozmaitych sztabach milicyi prowincjonalnej. W zwyczajnych przypadkach zostają pod jurysdykcją dotychczasowych właściwych sądów cywilnych i kryminalnych, i za ucieczkę tylko podlegają sądom wojskowym.

NIEMCY.

(z Gaz. Warsz.) Od brzegów Menu, dnia 12 sierpnia. N. Wielki Xiążę Rossyjski Michał przybył do Sztuttgardu.

Izba deputowanych badeńskich zniosła cechy, a zwierzchność nad rzemieślnikami oddała właściwey radzie pod dozorem rządu. Pierwsza izba ukończyła obrady swoje względem projektu do prawa o odpowiedzialności ministrów i znakomitszych urzędników krajowych. Przedmiotem jego jest, przywiedzenie do skutku § 67 konstytucyi.

Wypadki w Hiszpanii na początku lipca (pisze gazeta hamburska) sprawiły rozmaite wrażenia na umyśle zagranicznych posłów i ministrów w Madrycie. Słychać, iż poseł pewnego mocarstwa zapewnił, iż dwór jego bynajmniej do tych rozruchów nie należał. Ministrowie angielscy sądzą, iż mocarstwo to nie przedsięwzięcie żadnego kroku przeciw Hiszpanii bez porozumienia się z innymi mocarstwami europejskimi, przyznają oraz, iż wypadki mogą taki wziąć obrót, iż wdanie się będzie konieczne potrzebne. Ważne zdarzenia d. 7 i 8 lipca przywiodły na pamięć środki, których dawniej użyto dla utrzymania spokojności we Włoszech.

Czytamy w jednej z gazet nadreńskich, iż roku 1168 tak zarodziły winogrona, iż przy budowaniu domów, do wapna zamiast wody, wlewano wino.

Drezno, dnia 7 sierpnia. Dnia 6 b. m. o godzinie 11tej w nocy przejeżdżał tedy Król Jmci Pruski pod nazwiskiem Hrabiego Ruppina udając się do Teplitz.

N. Cesarz Alexander (pisze gazeta berlińska) wyjechał dnia 27 b. m. z Petersburga, uda się (jak słychać) przez Berlin, Drezno, Pragę, Linz, Inspruck i Tegernsee do Weroni. W Insprucku ma się zjechać z N. Cesarzem austriackim, a w Tegernsee z Królem bawarskim. Kongres potrwa do marca roku przyszłego.

Arcy-Xiążę Franciszek Karol (syn N. Cesarza austriackiego) przybył d. 5 b. m. do Pilnit.

Frankfort, dnia 9 sierpnia. Bohaterskie dzieła greków powiększyły zapal za ich sprawę. Wielu kupców tutejszych należy do przedsięwzięcia pewnego domu handlowego w Marsylii. Jeden kupiec wziął 60 akcyj po 1000 fr. Pod koniec zeszłego miesiąca przejeżdżało tedy dwóch światłych i biegłych w polityce ludzi do Paryża i Marsylii. Celem ich podróży ma być, posłanie grekom szczególnie bronii i potrzeb wojennych, których z u-
pragnieniem oczekują.

ANGLIA.

Londyn, dnia 9 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej)

Jutro wsiądzie Król nasz na okręt w Greenwich i popłynie do Szkocyi.

Obrady parlamentu zostały odroczone do 8 października.

Dnia 13. Cała stolica tutejsza jest pogrążona w smutku z powodu nagłej śmierci margrabiego Londonderry (Lorda Castlereagh). Wczoraj wieczorem odebrano przez sztafetę wiadomość, iż umarł na pedogę, która doszła do żołądka. Powszecnie sądzą, iż ciało jego nie mogło znieść ogromu i ważności prac umysłowych i natężeń. Od kilku już tygodni okazywał nadzwyczajną pośpieszność, którą najwięcej d. 9 b. m., gdy Króla

zegnał, przyjaciele jego postrzegali. Tegoż dnia wieczorem, sprowadzony lekarz domowy, Bankhead, zastał go w mocnej gorączce z bólem głowy, i kazał mu stawić bańki. Sprawilo to ulgę i margrabia wkrótce wyjechał z małżonką swoją do North-Cray. Tam nazajutrz rano odwiedził go lekarz, i znalazł zdrowszym; nie pozwolił mu jednak wstawać z łóżka. Dnia 11 b. m. okazały się znaki pomieszania zmysłów. Wyniesiono z pokoju wszystko, czémby chory mógł sobie zaszkodzić. Nazajutrz o godzinie 7mej zrana, przyszedł służący do lekarza Bankhead i oświadczył, iż margrabia chce z nim mówić. Udał się zaraz lekarz do garderoby, gdzie zastał Margrabiego który wyrzekłszy parę słów do niego, padł natychmiast umarły na ręce lekarza, ten zaś jakoby miał postrzedz iż sobie scyzorykiem żyłę pulsową w szyi przerznął. Skonał Margrabia bez konwulsyi i bolow. Scyzoryk znajdował się w pugilaresie, a służący o nim nie wiedzieli, lub zapomnieli.

Wypadek ten sprawił mocne wrażenie na umyśle urzędników wydziału interesów zagranicznych. Dwa ministrowie gabinetowi, Hrabia Liverpool i kanclerz, bawiący w pobliskich dobrach swoich, przybyli natychmiast do stolicy. Xiążę Wellington, Hrabia Harrowby i Lord Maryborough, udali się do stałego ładu, a inni ministrowie towarzyszą królowi w podróży do Szkocyi. Podług gazet tutejszych, następcą nieszczęśliwego Margrabiego ma być Pan Canning, albo Pan Peel lub Pan Karol Stuart, poseł nasz przy dworze francuzkim, albo też Lord Grenville.

Wczoraj rano lekarz Bankhead donosił Hrabiemu Liverpool, o szczegółach śmierci Margrabiego Londonderry. Posłano gońców do Króla Jmci i wszystkich nieobecnych w stolicy ministrów.

HISZPANIA.

Dostrzegacz austriacki z dnia 17 sierpnia zawiera z Hiszpanii, co następuje:

„Najnowsze wiadomości z Madrytu, jakich nam gazety paryżkie udzielają, dochodzą do dnia 28 lipca. Uwięzienia i proskrypcye zdawały się w tej stolicy należeć do porządku dziennego, a jednakże partya exaltowanych, która dziś śmieley jak kiedykolwiek głowę podnosi, nie mogła się jeszcze uspokoić. Nieustająca deputacja kortezów podała Królowi przełożenie, w którym wystawuje Królowi Jmci potrzebę oddalenia jeszcze ze służby swojej mnóstwa osób. Minister interesów zagranicznych, D. Martinez de la Rosa doprasza się ciągle o uwolnienie od obowiązku; minister sprawiedliwości P. Gareli, stosownie do życzenia swego, otrzymał uwolnienie. P. Calatrava mianowany na urząd ministra spraw wewnętrznych, zbrania się ciągle od przyłączenia tego urzędu, a nowy minister wojny, generał Lopez Bunnos, jeszcze nie przybył. Oczekują go co chwila, a partya jego (był on jak wiadomo jednym z głównych sprawców rewolucyi w 1820) spodziewa się, że on, stosownie do ułożonego niedawno na placu konstytucyjnym przez milicyą przełożenia, podejmie się ułożenia nowego „szczególniey liberalnego“ ministeryum, i przyłoży się do niezwłocznego zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia Kortezów. Exaltowani wymieniają Pana Pando, jako ministra interesów zagranicznych, Pana Gasco (byłego deputowanego) jako ministra sprawiedliwości, a Pana Eguia, dyrektora dochodów jako ministra skarbu.“

„Wyrokiem królewskim z d. 23 lipca, część kraju składająca siódma dywizyą wojskową (prowincye Barcelona, Girona, Lerida i Tarragona) ogłoszona jest w stanie wojennym, i ma tem samem być osadzoną wojskiem działającym. Dowodzącym generałem tego wojska, jak wyrażono w pomienionym wyroku, z powodu „znajomości swoich w sztuce wojennej i gorliwego przywiązania do sprawy konstytucyjnej“ mianowany jest znajomy marszałek obozowy D. Francisco Espoz i Mina, z nadaniem mu nadzwyczajnego pełnomocnictwa. Środek ten okazuje najlepší, jak w pomienionych prowincyach powstanie przeciw obecnemu systematowi znacznie nabrało wagi, i jak bezzasadne być muszą tylekroć ponawiane

twierdzenia o zupełnem rozbiciu i zniszczeniu korpusów rojalistowskich w tychże prowincjach. Atoli i w prowincjach baskijskich (*Guipuzcoa, Alava i Biskaja*) i w Nawarrze opór przeciw wyżej pomienionemu systematowi nabiera coraz większej mocy. Większa część portów między *San Sebastian i Bilbao*, a mianowicie *Bermeo i Lequeitio* są w ręku rojalistów, między których naczelnikami w tych okolicach, jako celniejszego wymieniają byłego naczelnika gicrillów, imieniem *Ca-baras*. Znajomy też pleban *Merino*, jak twierdzi gazeta *Constitutionel*, miał się znowu ukazać ze znaczną liczbą ludu pomiędzy *Burgos i Aranda (de Duero)*. Miasto *Orihuela* (w Murcyi) powstało zupełnie przeciw konstytucyi. Podług listów z *Alicantu* pod d. 20, woyska znajdujące się w tej prowincyi otrzymały rozkaz iść ku *Orihuela*.

Dalej czytamy w tymże *Dostrzegaczu austriackim* z d. 18 sierpnia:

„*Gazette de France* donosi z Madrytu pod 28 lipca: „Kommissya nieustająca wskazała tedy Królowi Jmci, na jego żądanie, osoby, które ma od siebie oddać, a temi są Patryarcha, W. Koniuszy i inni urzędnicy dworu, ale dotąd żaden jeszcze nieoddany. Nikt też nie chce być ministrem, a Hiszpanija jest jakby bez rządu. P. *Calatrava* nie przyjął swojej nominacyi; rozumieją o jenerale *Lopez-Bannos*, który ma przybyć d. 28 wieczorem, że przyymie ministerium wojenne. Jenerał *Elio* protestował się przeciwko kompetencyi trybunału, który go ma sądzić.

Podług teyże gazety *de France w Barcelonie* d. 27 lipca było wielkie zamieszanie; wiele osób zabierało się do ucieczki. Junta zdrowia oświadczyła znowu (mylnie jak w roku przeszłym), że osoby w lazarecie umieszczone nie okazują żadnego śladu żółtej gorączki. Listy z *Perpignan* pod 28 lipca (w gazetach paryżkich pod 7 t. m.) potwierdzają, niestety! wiadomość o nowem ukazaniu się żółtej gorączki w *Barcelonie*, jednakże dotknęła ona tylko trzy osoby, które natychmiast z potrzebną ostrożnością do lazaretu przeniesiono. Intendencya zdrowia w *Perpignan*, łącznie z dowodzącym w departamencie jenerałem, przedsięwzięła wszelkie potrzebne środki dla jak najszybszego przecięcia komunikacyi z Kataloniją tak od strony lądu jako i morza.

„O działaniach jenerała *Quesada* donoszą gazety paryżkie z d. 7 b. m.: „Dnia 18 lipca znajdował się jenerał *Quesada* z oddziałem swoim w *Roncevaux*. Konstytucyoniści posużeli się byli na przód dla uderzenia na *Quesada*, ale po nader zaciętej walce odparci zostali do *Linzaun*. Strata konstytucyonistów wynosi 30 zabitych, między którymi jeden oficer, 45 ranionych i 3 jeńców. Mnóstwo zbiegłych przyszło bez broni do *Pampeluny*. Rojalisci mieli tylko 4 zabitych i 8 ranionych. Nawarrzykowie, którzy z największą skwapliwością spieszą pod chorągwie woyska wiary, walczą i znoszą trudy wojenne z odwagą i stałością starych wojowników. Pokonywają oni największe niebezpieczeństwa z tą nieustraszoną odwagą, jakiej Hiszpani od dawna dali tyle przykładów. Zdaje się, że woyska konstytucyjne z przybyłą z *Pampeluny* artylleryą, chcą uderzyć na warowny zamek *Irati*. Załoga przygotowana jest do nayszybszego oporu. Dnia 20 jenerał *Quesada* zajął stanowisko pod wioską *Sarrainzain*.

Gazeta Warszawska zawiera między innemi z *Madrytu* pod 28 lipca: „Król życzy sobie zabawić przez sierpień w zamku *La Granga*, gdyż zbrojne bandy około *Sacedon* czynią miejsce to niebezpiecznem.

„Uwięziono w *Leganos*, wsi o milę od *Madrytu* leżącej, notaryusza pewnego, który miał 80,000 franków w złocie do rozdania pomiędzy osadę, złożoną z 5go batalionu gwardyi. Rozdał tylko 8,000, resztę zaś, to jest 72,000, znalazł przy nim. Oświadczenia jego wpłatać mogą wiele znakomitych osób.

„Donoszą z *Siguenza*, iż bezprawia popełnione przez woysko konstytucyjne przy wejściu do miasta, przechodzą wszelkie wyobrażenia, i mają być tak okropne, że nawet gazety nie śmiały

ich opisać. Miasto zamieniło się w gruzy. Wszystko zrabowano i zniszczono.

„W skutku ostatnich wypadków wszystkie milicje w Hiszpanii są czynne.“

TURCYA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Stambul*, dnia 20 lipca. Porta usiłuje zgromadzić liczną potęgę w Macedonii, i tym końcem posyła tam woyska z *Bulgarii*. Inne korpusy nad *Dunajem* odbiorą zapewne rozkaz udania się do Macedonii.

Od granic tureckich 30 lipca. Pan *Negri*, sekretarz stanu i minister interessow zagranicznych tymczasowego rządu greckiego, wydał d. 16 maja okólnik do agentow obcych mocarstw, którzy się znajdują w podległych temu rządowi prowincjach. Donosi im o ustanowieniu tymczasowego rządu, i oświadcza, iż zasadą postępowania jego będą środki, zmierzające do utrzymania dobrej harmonii, i że interes cudzoziemcow dozna zawsze tey samej troskliwości, co krajowcow. „Udawajcie się WPanowie (wyraża) do ministerium mego, ilekroć wypadnie czynić jakie przełożenia rządowi naszemu. Dołączam kopią organicznego prawa, które zgromadzenie konstytucyjne w *Epidauros* ogłosiło.“

Tymczasowy grecki minister wojny, *Rotellis* wydał d. 24 maja odezwę do walecznych dowódcow i żołnierzy wschodnich prowincyj greckich, zachęcając ich do obrony oyczyzny. Tak kończy: „Nie zapominajcie powinnosci waszych i wykonanej przysięgi. Nie zapominajcie dzieci, żon i braci waszych. Pamiętajcie, iż oddacie ich pod mordercze żelazo mściwego nieprzyjaciela, jeśli ich waszém mężstwem, wspólném działaniem i posłuszeństwem nie oswobodzicie.“

Ciągnięcie woyska tureckiego do Macedonii zdaje się potwierdzać. Woysko to przybywa częścią z *Romelii*, a częścią z *Bulgarii*. Spodziewają się przybycia kilku tysięcy ludzi z obozu pod *Nissa*, a 3000 z korpusu pod *Sophia*. Woysko przybywające z *Romelii*, stanęło już prawie na granicy Macedonii i składa się z Azyatów.

Basza turecki w *Bukarescie* odebrał rozkaz opuszczenia wraz z woyskiem swoim Wołoszczyzny; ta tylko zachodzi przeszkoda, iż Basza musi wprzód zapłacić woysku 500,000 piastrow zaległego żołdu. Dla tego zdaje się, iż dopóki kraj ten nie złoży wspomnionęj summy, woysko tureckie nie wyjdzie z niego. Po odebraniu firmanu Sultana, przestał Basza mieszać się do interessow cywilnych, i władza jego rozciąga się tylko do woyska. Z resztą woysko nie okazuje wiele chęci do ustąpienia, bo się domyśla, iż musi walczyć z powstańcami w *Morei*.

Część floty greckiej uważa flotę turecką, której strata wynosi blisko trzeciej części całkowitej potęgi morskiej, rachując i te okręty, które przy spaleniu tak dalece uszkodzone zostały, iż nie mogą być użyte do połowy miesiąca lipca. Nie zdobyli jeszcze Grecy wyspy *Scio*, ale też na całej tej spustoszonej wyspie jest tylko jedna twierdza turecka. Reszta turkow udała się do *Azyi* mniejszej.

Słychać, iż eskadra grecka uderzyła w nocy z dnia 14 na 15 lipca na flotę turecką, i mocno ją uszkodziła racami palnemi. Kilka okrętow tureckich miało być na powietrze wysadzonych: lecz szczegóły o tym wypadku jeszcze nie nadeszły. Dywan powtórnie ofiarował Grekom przez obcego posła zawieszenie broni, czego jednak grecy nie przyjęli.

W *Koryncie* biją pieniądze greckie ze znakiem krzyża i napisem: *W Chrystusie zwycięstwo*. Twierdze *Coron*, *Modon* i *Patras* rozpoczęły układy względem poddania się grekom.

Dostrzegacz Austriacki, zawiera następujące wiadomości z *Konstantynopola* pod 25 lipca:

„Przedsięwzięte niedawno środki do przywrócenia karności i porządku w korpusach janczarskich, wykonywane są nie tylko z największą ścisłością, ale nawet coraz się dopełniają i nabierają większej mocy. W. Sultán rozkazał, żeby liczba zajmujących koszary janczarów nie

przewyższała 40,000 ludzi; żeby woyska innego rodzaju broni, jako to: topdżych, bombardyerów, bostandżych it d, zdjęły znaki rozmaitych izb janczarskich, i używały tylko numerów ort właściwych sobie korpusów; żeby na przyszłość znaki ort były tylko przed koszarami i obwachtami, a nie przed innemi domami, które tym sposobem niepozwoleney protekcyi używały; żeby publiczne rynki, gdzie się dawniej podczas zaburzeń największe działy bezprawia, strzeżone były odtąd wyłącznie przez tę ortę do której aga janczarów należy. Janczarowie, którzy ze wszystkich tych przepisów, oraz z niezwłocznego karania przestępczących, wyraźnie postrzegli, że tego razu rząd zajął się dzielnie przywróceniem ich do dawniejszych karbów porządku, poddali się z cichą pokorą; a skutki tych pierwiastkowych reform dały się noznie bardzo dobroczynnie dla wszystkich mieszkańców Konstantynopola.

„Flota turecka, połączywszy się z nadesłanemi sobie ztąd posilkami, opuściła w tych dniach stowisko pod *Tenedos*. Ma się udać naprzód do *Patras*, dla zabrania nowo mianowanego Wielkiego Admirała, *Kara Mehmed Baszy*. Wiadomość o śmierci tego Baszy była płożna; owszem miał on znowu czynić bardzo pomysłne wycieczki przeciw korpusowi powstańców, oblegającemu *Patras* od strony lądowej. Egipsko-algierska flota widziana była d. 14 lipca na wodach pod *Samos*. Pogłoski o lądowaniach tej floty na różnych wyspach *Archipelagu*, nie potwierdziły się; prócz zatrzymania się raz przed *Kandyą*, gdzie kilkaset ludzi pod *Suda* na ląd wysadziła, a którzy się zaraz z powstańcami w bitwę wdali, zdaje się, że niczego więcej nie przedsięwzięła.

„Miesiąc czerwiec t. r. był dotąd dla oręza tureckiego najniepomysłniejszą epoką w walce z powstańcami: warowne zamki *ateński* i *Napoli di Romania* kapitulowały prawie w jednymże czasie. Kapitulacya pierwszego z nich zawartą została d. 22 lipca. Podług przyjętych w niej warunków, zapewnione było zupełnie wolne wyście dla załogi; jednakże miała być zaraz potem zamordowana. — *Coron*, *Modon* i *Patras* blokowane były ciągle przez powstańców. *Kara Mehmed Basza*, nowomianowany W. Admirał, utrzymywał się dotąd w *Patras* z wielką dzielnością; a niespodziane cofnięcie się naczelnika powstańców, *Kolokotroniego* do *Gastuni* (na południe *Patras*), nie mało mu posłużyło.

„Prawie takim był stan rzeczy, gdy tu otrzymano wiadomość o najnowszych działaniach *Seraskiera Churszyda Baszy*. Rozumiano przez czas niejaki, że go zatrzymywały dywersye czynione w Albanii przez Suliotów i korpusy powstańców greckich; atoli inaczej się rzecz okazała. *Churszyd Basza* porucił prowadzenie wojny w Albanii *Baszy Arty*, który w 6000 ludzi, około połowy miesiąca lipca, uderzył na powstańców, i znaczne nad nimi miał odnieść zwycięstwa, o czém jednakże dokładniejszych szczegółów jeszcze nie mamy. W tym przeciagu czasu *Churszyd Basza* z głównem woyskiem w 40,000 ludzi (podług innych doniesień ma być jeszcze liczniejszy) udał się do *Tessalii* przez *Zituni*, gdzie powstańcy wielką klęskę ponieść mieli, przebył *Termopile*, i osadził potem *Livadyą* i *Salonę*, a podług późniejszych listów, *Teby* i *Ateny* znowu zajął. Pewna zaś jest, że we wszystkich tych okolicach, pod koniec lipca, wielkie zamieszanie panowało.

„Przeciw woysku takiemu, jakie ma *Churszyd Basza*, nie mogą wprawdzie powstańcy równego postawić; jednakże śla ich byłaby zawsze dosyć znaczna, do dawania zaciętego oporu przy zapale, którym ożywiłi być mają, gdyby nieporozumienia pomiędzy ich dowódcami nie przeszkadzały ze wszystkich stron ich przedsięwzię-

ciom. Najzdadniejszymi ich dwudziestu są prości żołnierze, którzy nie chcą słuchać w niezem przepisów oświeceniowych, albo całkiem nieznających sztuki wojennej rządzców politycznych. *Odyseusz*, który dla poetycznego imienia swego stał się tak głośnym w Europie, nie był jak wiadomo niezem innem tylko prostym maśnotskim rabusem, któremu *Ali Basza*, używając go do najzuchowalszych i najkrwawszych przedsięwzięć, pewny rodzaj znaczenia nadał. *Odyseusza* tego, który początkowie powstańcom rzeczywiście przysługi poczynił, zdaje się, że teraz spotkał koniec godny dawniejszych jego postępów. Polityczna Junta, która siebie Senatem greckim mianuje, posłała mu dwóch wywiezionych w obcej służbie oficerów, którzy znajomością i doświadczeniem swoim mieli go wspierać w działaniach wojennych. *Odyseusz* kazał ich bez żadnego względu zamordować. Po takim postępku ogłoszony został za zdrajcę oyczyny i rzuceno na niego klątwę. Udał się on potem do *Churszyda Baszy*, i stał się mu w terażniejszych jego przedsięwzięciach bardzo pomocnym *). Podług najnowszych wiadomości, miał on już, niewiadomo jakim sposobem, życie utracić. — *Kolokotroni*, chociaż nieco lepszy od *Odyseusza*, zdaje się także żyć w otwartej niezgodzie z juntą polityczną. Zaniechał on oblężenia *Patras* bez żadnej wojennej przyczyny, i miał nawet odwołać z Albanii swego syna, który tam małym korpusem dowodził. *Demetryusz Ypsylanti*, którego osobisty charakter uważają, dla braku talentów wojskowych, wziętość swoją całkiem utracił. — *Maurocordato*, młody człowiek z dobrą głową i wielką zdolnością do czynności politycznych, czy to że źle zrozumianey ambicji, czy też dla rzeczywistego niedostatku zdolnych wodzów, gra także rolę jenerała, do czego zgola nie ma zdolności. Leczni jego przeciwnicy obwiniają go o dążenie do *Dyktatury*, którą mu, podług niektórych doniesień, partya jego rzeczywistocie przyznać miała. Przy takich sprzecznościach, sprawie powstańców mogłoby się poszczęścić chyba tylko przy najwyższym stopniu nieczynności i bezskuteczności środków rządu tureckiego.

„W tych dniach miało miejsce coroczne mianowanie obu Kadiaskierów i W. Sędziego Konstantynopola. *Halil Sade Arif Bej* mianowany został Kadiaskierem *Romellii*, co jest jednym z najważniejszych miejsc w administracyi tureckiej.

Podczas tegorocznego tak gorącego lata ukazało się morowe powietrze w wielu miejscach państwa tureckiego. Sama nawet stolica i jej okolice, niezupełnie są wolne od tej klęski. To samo donoszą z *Saloniki*; szczególnie jednak ma grassować w Albanii. *Alexandrya* i *Algier* dotknięte są także tą plagą.

W Y S P Y J O N S K I E.

(z *Gaz. Warsz.*) *Zante*, d. 24 lipca. Wszyscy potomkowie *Alego*, *Baszy Janiny*, wyginęli już to własną śmiercią, już to przez morderstwo, lub też zostali straceni. Wnuk tylko jego *Hussein* jeszcze żyje, i sulioi trzymają go troskliwie, jako zakładnika.

Wszystkie kościoły greckie oddają dobrowolnie srebro do mennicy, a jeden z nich posłał 26 mułów obładowanych tym kruszczem.

Seray Churszyda Baszy, oddany został za 120 greckich zakładników, których *Ali Basza* trzymał uwięzionych w zamku.

*) Potwierdzają to i doniesienia z *Korfu*.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 18 sierpnia: rubel srebrny 3 rub. 77 kop., czerwony złoty now. r. 11 kop. 68, stary r. 11 kop. 48, imperyal r. 36 kop. 60.

Wolno drukować F. N. Golański Czel. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
	dnia 19 średnia	27 cal 11.63 lin.	+ 14, stopni	Północ. Zachodni	Pogoda
	dnia 20 średnia	27 — 9.4 —	+ 13.58 —	Poludniowy	Pochmurno
	dnia 21 godz. 5	27 — 4.2 —	+ 14, —	Poludniowy	Deszcz

Wilno dnia 21 Sierpnia Roku 1822 v. s.

Towarzystwo Dobroczynności Wileńskie.

Wydział 1szy Towarzystwa Dobroczynności Wileńskiego, ze względu na niedostatek kassy, oraz na to, żeby dobroczynna pomoc dla cierpiącej ludzkości nie została przerwana, poruczył Podskarbiemu Towarzystwa: 1) uczynić odezwę do Szanownych Członków tegoż Towarzystwa, którzy zapisaney przez siebie coroczney ofiary jeszcze do kassy nie wnieśli, ażeby to uskutecznić raczyli; 2) żądać także, od kogo należy, ażeby zaległe procenta od kapitałów Towarzystwa w jak najkrótszym czasie wniesione zostały.

Podskarbi Maciej Szulc.

Sąd Exdywizorski.

1. Na skutek dekretu Remissyjnego Ziem. Oszmiań. Sąd Taxatorsko Exdywizorski z niżej wyrażonych osób złożony po uprzedzonym pierwszorzędowym dnia 2 maja roku teraźniejszego 1822 zapadłym wyroku, powtórnie do majątku Proniun w Pcie Oszmiańskim sytuowanego, dziedzictwa W. Stanisława Łokuciewskiego b. Sędziego Gran. Oszm. należnego, w dniu 16 idącego miesiąca augusta przybywszy, zajął się rozbiorem pretensyjow kredytorskich i całkowitą sprawę od daty zjazdu w przeciągu trzech tygodni wziąć w namowę udecydował: a przeto o takowym swym postanowieniu wszystkich Sędziego Łokuciewskiego wierzycieli i samego debitora jako dopiero nieobecnego, przez trzykrotną niniejszą awizacyą zawiadamia, i że w razie niestanności którego z kredyto-ów amissyą wskaże, ostrzega. Datt roku 1822 mca augusta 16 dnia.

Józef Bukaty Sędzia Ziemski Ptu Oszmiań. Exdywiz. Przzyd. Jakób Jankowski Sędzia Grodzki Ptu Oszmiań. Exdyw. Pisarz Grodzki Oszmiań. Kazimierz Gryff Swieboda.

Regent Piotr Stankiewicz.

Obwieszczenie.

1. Andrzej Bobrowicz Prezydent Grodzki Zawileyski, Bonifacy Wińczy powiatu brastawskiego i Adam Zapasnik powiatu wileńskiego Sędziowie Grodzcy.

Oznajmujemy tym naszym obwieszczeniem listem JW JP. Antoniemu Prozorowi Wojew. Wilebskiemu i kawalerowi, oraz JWW. Hipolitowi Wołkowi b. Prezesowi granicznemu apelacyjnemu wileńskiemu, Maurycemu Prozorowi General. woysk polskich, Michałowi Tyszkiewiczowi Pułkownikowi woysk polskich i kawalerowi, Józefowi Łopacińskiemu Rotmistrzowi kawalerii polskiej, tudzież dalszym wierzycielom, debitorom i pretensorom JW Prozora: iż dla złożenia Sądu exdywizorskiego na skutek remissy i rezolucyjow Sądu Głównego wileńskiego 2go departamentu celem usatysfakcyonowania kredyto-ów JW. Antoniego Prozora do majątku Mazuryszek w powiecie wileńskim położonego, za cztery niedziele od daty niniejszey; to jest dnia 25 sierpnia tego 1822 roku zjedziemy, w jakowym terminie aby strony ze wszelką gotowością przystępowały, pod warunkiem amissyi, zastrzegamy.

Roku 1822 lipca 29 dnia Woźny świadczę iż kopie tego obwieszczenia z polecenia WW. Andrzeja Bobrowicza Prezydenta Grodzkiego zawileyskiego, Bonifacego Wińczy powiatu brastawskiego i Adama Zapasnika powiatu wileńskiego Sędziow Grodzkich, JW. Antoniemu Prozorowi Wojewodz. wilebskiemu i kawalerowi, Hipolitowi Wołkowi b. Prezesowi Granicznemu apelacyjnemu wileńskiemu, Maurycemu Prozorowi General. woysk polskich, Michałowi Tyszkiewiczowi Pułkownikowi woysk polskich i kawalerowi, Józefowi Łopacińskiemu Rotmistrzowi kawalerii polskiej, tudzież dalszym wierzycielom, debitorom i pretensorom w majątku Mazuryszek w powiecie wileńskim podałem i o terminie zjazdu Sądu Exdywizorskiego oznaymiłem.

Wincenty Korejwa Woźny powiatu Wileń.

Roku 1822 miesiąca sierpnia 10 dnia. Przed aktami grodzkimi powiatu wileńskiego obecnie stanąwszy Woźny w górze wyrażony tęrellacyą podanego obwieszczenia zeznał.

Przyjąłem Grodzki powiatu wileńskiego Regent Kazimierz Dauksza.

Roku 1822 miesiąca sierpnia 18 dnia Redakcyja może umieścić do Gazet Kuryera Litewskiego, poświadczam: Michał Sawicki Prezydent Ziemski Powiatu Wileńskiego.

U w i a d o m i e n i e.

3. P. de Neve, mający pozwolenie dawać kurs języka i literatury francuzkiej, pod zwierzchnością Cesarskiego Uniwersytetu wileńskiego, dnia 1 września 1822 roku, otworzy zakład dla młodzi, mającey w nim brać swe nauki.

Młodzięncy chodźć będą na lekcyje do Gimnazjum lub do Uniwersytetu.

Będą mieli kurs prywatny języka francuzkiego, obejmujący: 1) Grammatykę z rozbiorem rozumowanym; 2) Wyrazy jednoznaczne i jednobrzmiące i cokolwiek do pisowni należy; 3) Wyrazy blizkoznaczne, i cokolwiek należy do czystości i ścisłości mowy; 4) Illoczas i wymawianie czyli pronuncyacya; 5) Wykład Postaci; 6) Czytanie klasyków francuzkich.

Będą mieli także lekcyą języka niemieckiego, języka angielskiego, rysunkow, tańcow i fechtow.

Od kawalerów, chodzących na lekcyje do Gimnazjum, płaci się za mieszkanie, stół, lekcyje prywatne, korrepetycyą i t. d. czterysta rubli srebrem na rok szkolny. Co do kawalerów, do Uniwersytetu na lekcyje uczęszczać mających, robi się układ osobny.

Zyczący w tym zakładzie kawalerów umieszczać, zechcą uczynić odezwę przed dnem 1szym września 1822, do P. de Neve mieszkającego w Wilnie w domu Kulikowskiej na rogu ulicy Sawicz N. 49.

M. de Neve, autorisé à donner un Cours de Langue et de Littérature française, ouvrira le 1er septembre 1822, sous les auspices de l'Université Impériale de Vilna, un établissement pour les jeunes gens qui y font leur cours d'études.

Les jeunes gens suivront le cours du Gymnase ou de l'Université.

Ils feront un cours privé de langue française qui comprendra: 1 l'analyse raisonnée de la Grammaire; 2 les Homonymes et tout ce qui a rapport à l'orthographe; 3 les Synonymes et tout ce qui a rapport à la pureté et à la précision du langage; 4 la Prosodie et tout ce qui a rapport à la prononciation; 5 l'explication des Tropes; 6 La lecture des classiques français.

Ils auront aussi des leçons privées de langue allemande; de langue anglaise; de dessin, de danse et d'escrime.

Pour les jeunes gens qui suivront le cours du Gymnase, le pension, y compris le logement, la nourriture, les leçons privées, les répétiteurs etc. est de quatre cents roubles argent pour l'année scolaire.

Il sera pris des arrangements, à part, pour les jeunes gens qui suivront le cours de l'Université.

Les parens, qui désireraient y placer leurs jeunes gens, sont priés de s'adresser, à tems, à M. de Neve, maison Kulikowski au coin de la rue Sawicz N. 49 à Vilna.

Sąd Exdywizorski.

3. Sąd Taxatorsko Exdywizorski remissą ziemstwa oszmiańskiego dnia 5 czerwca 1822 roku nastąpi, dla domierzenia satysfakcyi kredytorom i pretensorom W. Ignacego Czyża byłego Sędziego Ziemskiego oszmiańskiego przeznaczony, w terminie tej remissą przepisany do majątności Stymon w oszmiańskim powiecie leżący dnia 13 teraźniejszego miesiąca lipca zjechawszy, po załatwieniu wszystkich kwestyów przez strony wnaszanych uczynić komportacyą do sprawy konkursowej posługujących dokumentów kredytorom i debitorom W. Czyża do kancelaryi ziemskiej oszmiańskiej w dniu 20 sierpnia idącego roku na czterotygodniową persystencyą zalecił, i termin powtórny zjazdu Exdywizorskiego Sądu dzień 16 października teraźniejszego 1822 roku przeznaczył, na którym terminie aby wszyscy wierzyciele i debitorowie W. Czyża w Sądzie Exdywizorskim stawali i swoje objaśnienia lub dopominek do masy uczynili, zastrzegł; i że na kredytorach amissya, a na debitorach mianowicie na W. Michale Wilpiszewskim Komorniku lepeńskim i W. Antonim Snadzkim do masy zawninających pod ich niestanność należność zasadzoną zostanie zadeterminował, o czém aby strony interesowane wiedziały niniejsza awizacya w Gazecie Kuryera Litewskiego zamieszcza się. Dat roku 1822 lipca 15 dnia. Franciszek Paszkiewicz Sędzia Ziemski Powiatu Oszmiańskiego Exdywizor. Jan Szczepanowicz Pisarz Ziemski Powiatu Oszmiańskiego Exdywizor. Alfons Wituński Grodu Oszmiańskiego Prezes Exdywizor. Józef Piotrowicz Ziemski Oszmiański i Sądu Exdywizorskiego Regent.

3. Od Litewsko-Wileńskiego Rządu ogłasza się, że będący w mieście Wilnie zruynowany murowany dom, oceniony 531 rub. 17 kop. ass., należący do byłego Kommissyoniera 8mej klasy Emeliana Lebediewa, naznaczony na sprzedaż z publicznych targów, na dopełnienie liczący się na nim mieszkaj i Skarbowey niedoimki, również do uzyskania za nieakuratnego podradczyka Zełkina podług rezolucyi Rządzącego Senatu na przedstawienie tego Rządu, w tej rzeczy nadesłanego; a zatem zyczący mieć udział w targach i kupić ten dom, a również sam właściciel jego Kommissyonier Lebedjew, niewiadomo gdzie się znawdujący, zechcą jawnie się do tego Rządu na terminy; 1szy 12, 2gi 14go 7bra teraźniejszego roku, a 3ci i ostateczny we 3 miesiące od dnia wydrukowania, które później nastąpi w Sankt-Petersburskich albo Moskiewskich gazetach. Dnia 8 augusta 1822 r. Assessor Nowicki.

Sekretarz Wierzbicki.

Stolonaaczalik Kowalcenko.

Exdywizya.

3. Roku 1822 mca sierpnia 2 dnia Sąd Taxatorsko-exdywizorski dekretem Remissynym Sądu Ziem. ptu Nowogródzkiego na satysfakcyonowanie wierzycieli i pretensorow W. Aloizego Wysockiego Porucznika b. woysk polskich przeznaczony, i w majątności Suchorzebszczyźnie w ptocie Nowogródzkim położoney reasumowany, załatwiwszy czynności pierwszemu zjazdowi właściwe, na powtórny termin ku ostateczney rozprawie dzień 12 septembra roku idącego 1822 przeznaczył, w jakowym terminie iżby wszyscy

kredytorowie i pretensorowie W. Aloizego Wysockiego Porucznika z dowodami onych dopominki probującemi do Sądu niniejszego Exdywizorskiego pod upadkiem ich pretensyow przychodzili, awizacyą do gazety Kur. Lit. ku trzykrotnemu w oney umieszczeniu podać postanawia. Działo się na sessyi sądowej w Suchorzebszczyźnie. Ignacy Hacıski Ziem. ptu Nowogródzkiego Sędzia i Exdywizor. Hieronim Czarkowski b. Sędzia Ptu Nowogr. Exdyw. Nikodem Kiersnowski Pisarz Ziem. Ptu Nowogr. Exdyw. Stanisław Cydzik Ziem. Nowogr. i Exdywizorski Regent.

3. Niżej podpisany z polecenia szlacheckiej Opieki Białostockiego i Sokolskiego powiatów, obwieszcza: iż w Obwodzie i powiecie Białostockim w folwarku Juchnowcu odbywać się będzie począwszy z dniem 27 bieżącego miesiąca augusta publiczna Licytacya wszelkiej pozostałości po zeszytym Franciszku Orsettim mianowicie składającej się z koni, bydła, owiec, sprzętów gospodarskich, meblów, i kosztowney biblioteki dzieł w różnych językach, powiększay części kompletnych. Na którą to Licytacyą chęć mający kupna wzywa się. Dnia 6 augusta 1822 Białystok. F. Szczygielski Adw. S. Gł. Biał. Opiekun Sukcessorki po, s. p. Franciszku Orsettim.

Cena produktów na rynkach wileńskich.

Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.

		Dni Targowe			
		Sierpień			
		Piątek dnia 18			
		sre- brem ruble	ass- gnat. kop.	ass- gnat. ruble	ass- gnat. kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego - - - -	10	—	44	—
	— surowego - - - -	7	50	30	—
	Pszeniey ozimey - - - -	11	—	44	—
	— — jarey - - - -	—	—	—	—
	Jęczmienia - - - -	7	—	28	—
	Owsa - - - -	3	50	14	—
	Gryki - - - -	—	—	—	—
	Grochu - - - -	—	—	—	—
	Bobu - - - -	—	—	—	—
	Siemienia lnianego - - -	—	—	—	—
Pud Rosyjski.	— — konopnego - - -	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych - - -	13	5	52	20
	— owsianych - - -	18	50	74	—
	— gryczanych - - -	37	98	151	92
	Łoju wołowego surowego	2	—	8	—
	— — — topionego	4	—	16	—
	Miodu praśn. z woskiem	3	55	14	20
	Wosku topionego niebielon.	21	25	85	—
	Świec woskowych białych	25	—	100	—
	— — — — żółtych	21	25	85	—
Od 15 sierpnia do 20	— — — — przywożnych	4	80	19	20
	— — — — tu robionych	4	80	19	20
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego - - -	—	15	—	60
	— błotnego - - -	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa -	4	—	16	—
	Soli Kuchen becz. gar. lit. 48	7	30	30	—
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	30	13	20
	— dubeltowego - - -	6	60	26	40
	Płastwa po parze indyków	1	20	4	80
	— — — — kar -	—	30	1	—
	— — — — gęsi -	—	50	2	20
	— — — — kaczek -	—	20	—	80
	Chleba razowego funt 1	—	14	—	5
	— — — — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1 - - -	—	3	—	12
	Wódki garniec 1 - - -	—	64	2	56